

Sygn. akt III AUa 685/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja (spr.)
Sędziowie:	SA Teresa Czekaj SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska
Protokolant: sekr. sądowy Bożena Karczmarz	

po rozpoznaniu w dniu 5 września 2012 r. w Lublinie

sprawy (...) Spółdzielni (...) w B. z udziałem zainteresowanej M. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o zwrot nienależnie wypłaconego świadczenia

na skutek apelacji wnioskodawcy (...) Spółdzielni (...) w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 16 kwietnia 2012 r. sygn. akt VIII U 1471/12

I. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję z dnia 22 listopada 2011 r. i ustala, że (...) Spółdzielnia (...) w B. nie jest zobowiązana do zwrotu nienależnie wypłaconego świadczenia za okres od 1 grudnia 2008 r. do 30 listopada 2011 r. w kwocie 4.810,26 (cztery tysiące osiemset dziesięć złotych 26 groszy) i odsetek za okres od 30 grudnia 2008 r. do 22 listopada 2011 r. w kwocie 887,20 (osiemset osiemdziesiąt siedem złotych 20 groszy);

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz (...) Spółdzielni (...) w B. kwotę 150 (sto pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.

Sygn. akt III AUa 685/12

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 22 listopada 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. zobowiązał (...) Spółdzielnię (...) w B. do zwrotu nienależnie wypłaconych świadczeń za okres od 1 grudnia 2008 r. do 30 listopada 2011 r. w kwocie 4.810 zł 26 gr i odsetek za okres od 30 grudnia 2008 r. do 22 listopada 2011 r. w kwocie 887 zł 20 gr, łącznie do zwrotu kwoty 5.697 zł 46 gr, wskazując, że pracodawca w świadectwie pracy wystawionym M. M. w

dniu 3 września 1980 r. nie uwzględnił okresów przebywania przez nią na urlopie wychowawczym z tytułu opieki nad dziećmi. Na skutek powyższego ZUS wypłacił M. M. świadczenie od wyższego o prawie 6 lat okresu składkowego - od 22 września 2006 r. do 30 listopada 2011 r. w łącznej kwocie 7.896 zł 16 gr.

W odwołaniu od tej decyzji (...) w B. podnosząc, że świadectwo pracy wystawione M. M. 3 września 1980 roku sporządzone było prawidłowo, domagał się jej uchylenia i umorzenia postępowania.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2011 roku Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia:

M. M. 22 sierpnia 2006 r. złożyła do ZUS wniosek o emeryturę. Do wniosku dołączyła m.in. świadectwo pracy wydane 3 września 1980 r. przez (...) Wojewódzką Spółdzielnię (...) w B.. Organ rentowy decyzją z dnia 26 września 2006 r. przyznał M. M. prawo do emerytury. Do ustalenia jej wysokości uwzględnił 30 lat i 8 m-cy okresów składkowych i 8 lat i 3 m-ce okresów nieskładkowych. .

W wyniku weryfikacji akt rentowych M. M. w 2011 r. organ rentowy powziął wątpliwość, co do prawidłowości końcowej daty jej zatrudnienia w (...), ponieważ w świadectwie pracy sporządzonym 3 września 1980 r., ustanie zatrudnienia podane na dzień 20 września 1980 r. było poprawione.

Na skutek wystąpienia ZUS do byłego pracodawcy o wystawienie zaświadczenia dotyczącego okresu zatrudnienia M. M. w (...) w B. w dniu 10 listopada 2011 r. przesłane zostało do ZUS zaświadczenie o zatrudnieniu potwierdzające, że M. M. była zatrudniona w (...) Wojewódzkiej Spółdzielni (...) w B. w okresie od 20 września 1996 r. do 20 września 1980 r. i w okresie zatrudnienia przebywała na urlopie wychowawczym od 3 października 1972 r. do 3 października 1973 r., od 26 stycznia 1974 r. do 31 maja 1974 r. i od 1 listopada 1975 r. do 20 września 1980 roku.

Organ rentowy stwierdził, że dotychczas wypłacane przez niego świadczenie było wypłacane M. M. w nieprawidłowej wysokości wskutek nieprawidłowo wystawionego przez (...) zaświadczenie (niewykazującego okresów urlopów wychowawczych) i wydał z urzędu 18 listopada 2011 r. decyzje przeliczającą M. M. emeryturę od 1 grudnia 2011 roku. Do ustalenia wysokości emerytury zakład uwzględnił 24 lata i 9 miesięcy okresów składkowych i 8 lat i 3 miesiące okresów nieskładkowych.

Skarżoną decyzją natomiast zobowiązał (...) w B. do zwrotu nienależnie wypłaconych M. M. świadczeń za okres od 1 grudnia 2008 r. do 30 listopada 2011 r. w łącznej kwocie 5.697 zł 46 gr.

Sąd uznał, że odwołanie wnioskodawcy nie jest zasadne. Sąd podniósł, że zwrotu nienależnie wypłaconych świadczeń z ubezpieczenia społecznego od płatnika składek lub innego podmiotu można żądać tylko w sytuacji określonej w art. 84 ust. 6 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2007 r. nr 11, poz. 74 z późn. zmian.). Przepis ten stanowi, że jeżeli pobranie nienależnych świadczeń zostało spowodowane przekazaniem przez płatnika składek lub inny podmiot nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość, obowiązek zwrotu tych świadczeń obciąża płatnika składek lub inny podmiot. Nieprawdziwe dane to dane niezgodne ze stanem faktycznym. Przy tym art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach rentach z FUS (Dz.U. nr 162, poz. 1118 ze zm.) stanowi, że osoba, która nienależnie pobrała świadczenie jest obowiązana do ich zwrotu.

Za nienależnie pobrane świadczenie w rozumieniu ust. 1 uważa się:

1) świadczenie wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania,

2) świadczenie przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Z ustaleń faktycznych, poczynionych w niniejszej sprawie wynika, że w oparciu o nieprawdziwe świadectwo pracy wystawione M. M. 3 września 1980 r. przez (...) w B. organ rentowy decyzją z dnia 26 września 2006 r. ustalił jej staż pracy (30 lat i 8 m-cy okresów składkowych) i wysokość świadczenia.

Prawidłowy wymiar okresów składkowych został ustalony dopiero w oparciu o zaświadczenie z 10 listopada 2011 r. wydane przez (...) w B. wskazujące okresy przebywania przez M. M. na urloпах wychowawczych i dawało to podstawę do zmiany stażu pracy M. M. na 24 lata i 9 m-cy i wysokości świadczenia.

Tak więc wnioskodawca (...) w B. ponosi odpowiedzialność w rozumieniu art. 84 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych za wypłatę M. M. nienależnego świadczenia i zobowiązane jest do jego zwrotu organowi rentowemu za okres od 1 grudnia 2008 r. do 30 listopada 2011 r. w kwocie 4.810 zł 26 groszy wraz z odsetkami w kwocie 887 zł 20 gr.

Z tego względu Sąd Okręgowy na mocy wyżej cyt. przepisów i art. 477¹⁴ k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Powyższy wyrok został zaskarżony apelacją w całości przez wnioskodawcę (...) Spółdzielnię (...) w B..

Apelacja zarzuca:

- naruszenie prawa procesowego – art. 233 k.p.c. § 1 w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego w zakresie ustalenia istotnych dla sprawy faktów mających znaczenie dla oceny prawidłowości przeprowadzonego przez organ emerytalny postępowania ustalającego zainteresowanej M. M. świadczenie emerytalne w zawyżonej wysokości, a przede wszystkim oceny spełnienia przez zainteresowaną podstaw do przyznania świadczeń w pierwotnej wysokości i związku ustalonego świadczenia ze stażem pracowniczym u wnioskodawcy, §

- naruszenie przepisów art. 233 k.p.c. § 1 w zw. z art. 477. 14 § 1 poprzez dokonanie dowolnej oceny dowodów polegającej jedynie na uznaniu, że świadczenia należne zainteresowanej zostały ustalone w oparciu o nieprawdziwe świadectwo pracy bez oceny tego dowodu,

Skarżący wniósł o zmianę wyroku w całości poprzez uchylenie decyzji organu rentowego i umorzenie postępowania zobowiązującego do zwrotu świadczenia z ubezpieczenia społecznego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów postępowania za I i II instancję.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna. Trafnie skarżący zarzuca naruszenie prawa materialnego, - art. 84 ust 6 ustawy, z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity DZ. U. z 2009 r. nr. 205, poz. 1585 z póź zm.). W myśl tego przepisu - jeżeli pobranie nienależnych świadczeń zostało spowodowane przekazaniem przez płatnika składek lub inny podmiot nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość, obowiązek zwrotu tych świadczeń wraz z odsetkami, obciąża odpowiednio płatnika składek lub inny podmiot.

Jak wynika z ustaleń Sądu Okręgowego organ rentowy ustalił wysokość pobieranej przez zainteresowaną M. M. emerytury opierając się między innymi na treści świadectwa pracy. Świadectwo to wystawione przez jej byłego pracodawcę (k. 9 akt ZUS), zostało złożone przez M. M. wraz z jej wnioskiem o emeryturę z 22 sierpnia 2006 roku i stwierdzało, że zainteresowana była zatrudniona w (...) Wojewódzkiej Spółdzielni (...) w B. w charakterze sprzedawcy od dnia 20 września 1966 roku do 10 (?) września 1980 roku.

Istotnym jest, że świadectwo to sporządzone zostało w dniu 3 września 1980 roku. Okoliczność ta ma bowiem decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Teś świadectwa pracy określona została przez art. 97 §

2 k.p. oraz obecnie § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie szczegółowej treści świadectwa pracy oraz sposobu i trybu jego wydawania i prostowania z dnia 15 maja 1996 r. (Dz. U. Nr 60, poz. 282). Zgodnie z art. 97 § 2 k.p. w świadectwie pracy należy podać między innymi informacje dotyczące okresu i rodzaju wykonywanej pracy, zajmowanych stanowisk, a także inne informacje niezbędne do ustalenia uprawnień pracowniczych i uprawnień z ubezpieczenia społecznego.

Jednakże w dacie wystawiania przedmiotowego świadectwa (3 września 1980 roku) ani przepisy kodeksu pracy, ani też przepisy wydanego rozporządzenia wykonawczego nie przewidywały obowiązku zamieszczania w treści świadectwa pracy danych co do ewentualnego przebywania pracownika na urlopie wychowawczym, czy też jak to stanowią obecnie obowiązujące przepisy - informacji niezbędnych do ustalenia uprawnień z ubezpieczenia społecznego.

Umknęło uwadze organu rentowego i Sądu I instancji, że w powyższej dacie art. 97 § 2 miał inne brzmienie i ograniczał się do stwierdzenia, że - w świadectwie pracy należy podać dane dotyczące okresu i rodzaju wykonywanej pracy, zajmowanych stanowisk, wysokości i składników wynagrodzenia, uzyskanych w zakładzie kwalifikacji, trybu rozwiązania albo okoliczności wygaśnięcia stosunku pracy, oraz okoliczności, o których mowa w art. 36 § 5. Ponadto w świadectwie pracy zamieszcza się wzmiankę o zajęciu wynagrodzenia za pracę w myśl przepisów o postępowaniu egzekucyjnym.

Podobnie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 listopada 1974 roku w sprawie świadectw pracy i opinii (Dz. U. z dnia 20 listopada 1974 r.) w wersji obowiązującej do 29 sierpnia 1988, nie przewidywało obowiązku ani nawet możliwości umieszczania w świadectwie pracy informacji co do ewentualnego okresu przebywania na urlopie wychowawczym czy jakichkolwiek innych informacji poza zakresem wskazanym w treści art. 97 § 2 kp w wersji obowiązującej w tym czasie. § 7 cytowanego rozporządzenia zmieniony został przez § 1 pkt 4 rozporządzenia z dnia 11 sierpnia 1989 r. (Dz.U.1989.49.271) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 29 sierpnia 1989 r. i od tej daty pracodawcy obowiązani są umieszczać w wystawionych świadectwach pracy oprócz danych określonych w art. 97 § 2 Kodeksu pracy, „informacji niezbędnych do ustalenia uprawnień pracownika w tym min. wskazywania okresu korzystania z urlopu wychowawczego, a w wypadku likwidacji zakładu pracy - okresu tego urlopu przypadającego po likwidacji zakładu.

Skoro wystawione świadectwo pracy z dnia 3 września 1980 roku zawierało dane zgodnie z obowiązującymi przepisami to nie można przedstawić pracodawcy zarzutu przekazania nieprawdziwych danych. Mieć też należy na względzie, że przedmiotowe świadectwo sporządzone na powszechnie obowiązującym w tym czasie formularzu przekazane zostało byłemu pracownikowi, nie zaś organowi rentowemu. W chwili składania przez M. M. wniosku o emeryturę wraz z załącznikami to na organie rentowym ciążył obowiązek wnikliwej oceny wszystkich zgromadzonych dokumentów, w tym także składanych przez wnioskodawczynię.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, organ rentowy już w 2006 roku w związku z wnioskiem zainteresowanej o emeryturę, powinien ją wezwać do złożenia pisemnych zaświadczeń potwierdzających okresy składkowe i nieskładkowe zgodnie z informacją zamieszczoną w pkt 2 wniosku (k. 6 akta emerytalne) od pracodawców i wówczas miałby wszystkie informacje niezbędne do prawidłowego ustalenia prawa do emerytury i jej wysokości. Organ rentowy tego nie uczynił, a odpowiedzialnością obciążył odwołującego, który działał w granicach określonych przepisami prawa i nie można mu postawić zarzutu, że w wystawionym świadectwie pracy przedstawił nieprawdziwe dane, mające znaczenie dla przyszłych uprawnień w/w pracownicy z ubezpieczenia społecznego. Jak już wyżej wskazano organ rentowy powinien zwrócić uwagę na fakt, że świadectwo pracy zostało wystawione przed wejściem w życie unormowań wprowadzających obowiązek wpisywania w świadectwie pracy okresów korzystania z urlopu bezpłatnego i podstawy prawnej jego udzielenia.

Skoro więc zakład pracy, wydając M. M. świadectwo pracy zgodne z przepisami kodeksu pracy i rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 listopada 1974 r. w sprawie świadectw pracy i opinii (Dz. U. Nr 45, poz. 269) działał w warunkach zachowania wymogów prawa to, brak jest jakichkolwiek podstaw aby uznać, tak jak uczynił to błędnie Sąd

I instancji, że w niniejszej sprawie została spełniona przesłanka "przekazania nieprawdziwych danych" określona w art. 84 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W tym stanie rzeczy wobec niespełnienia w niniejszej sprawie przesłanek odpowiedzialności z art. 84 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego, podlega zmianie na podstawie z art. 386 § 1 kpc poprzez ustalenie, że (...) w B. nie ma obowiązku zwrotu nienależnie wypłaconego świadczenia za okres od 1 grudnia 2008 do 30 listopada 2011 roku w kwocie 4810,26 zł i odsetek w kwocie 887, 20 zł.

O kosztach procesu Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. oraz **§ 11. 2** i **§ 12** rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. (Dz. U. z dnia 3 października 2002 r.)